

ДЗВО "УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ"

РОЗВИТОК КЛЮЧОВИХ УМІНЬ 21 СТОЛІТТЯ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Ярослава Швень,
канд.психол.наук, доц.

HARD SKILLS VS SOFT SKILLS

АКТУАЛІЗАЦІЯ

дефініції виступу або про що
говоритимемо?

- ключові вміння 21 століття
- компетентнісний підхід
- діагностика
- як і де розвивати?

Баланс hard skills i soft skills

ВІД
80/20

ДО
50/50

ВИКЛИКИ І ОЧІКУВАННЯ

- Як сприяти розвитку в учнів ключових умінь засобами предметів, яких ви навчаєте?
- Шляхи впровадження у професійну діяльність розглянутих ідей та підходів?
- Обмін досвідом з колегами з метою апробації нових ідей (практикум)

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- **навчання впродовж життя**
-
-
-
-
-

КЛЮЧОВІ ЖИТТЄВІ ВМІННЯ

- критичне мислення / розв'язування проблем
- креативність / уява
- спілкування / співпраця
- громадянськість
- лідерство / розвиток особистості
- цифрова грамотність

Британська Рада спільно з МОН

ГУМАНІСТИЧНИЙ ПІДХІД

К.Роджерс
А.Маслоу
В.Франкл
Г.Олпорт

ЛЮДИНОЦЕНТРОВАНИЙ ПІДХІД

К.Роджерс

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ / РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ПРОБЛЕМ

Критичне мислення

система суджень, яка дозволяє аналізувати інформацію таким чином, щоб на її підставі ухвалювати раціональні рішення (гнучкість мислення, адаптивність, управління увагою, усвідомленість, рефлексивність / уміння ставити запитання, контрольованість, самоорганізованість)

Розв'язування проблем

досягнення поставленої мети; розв'язання конфліктів; прогнозування і передбачення наслідків; відповідальність

розглядайте проблему з численних точок зору

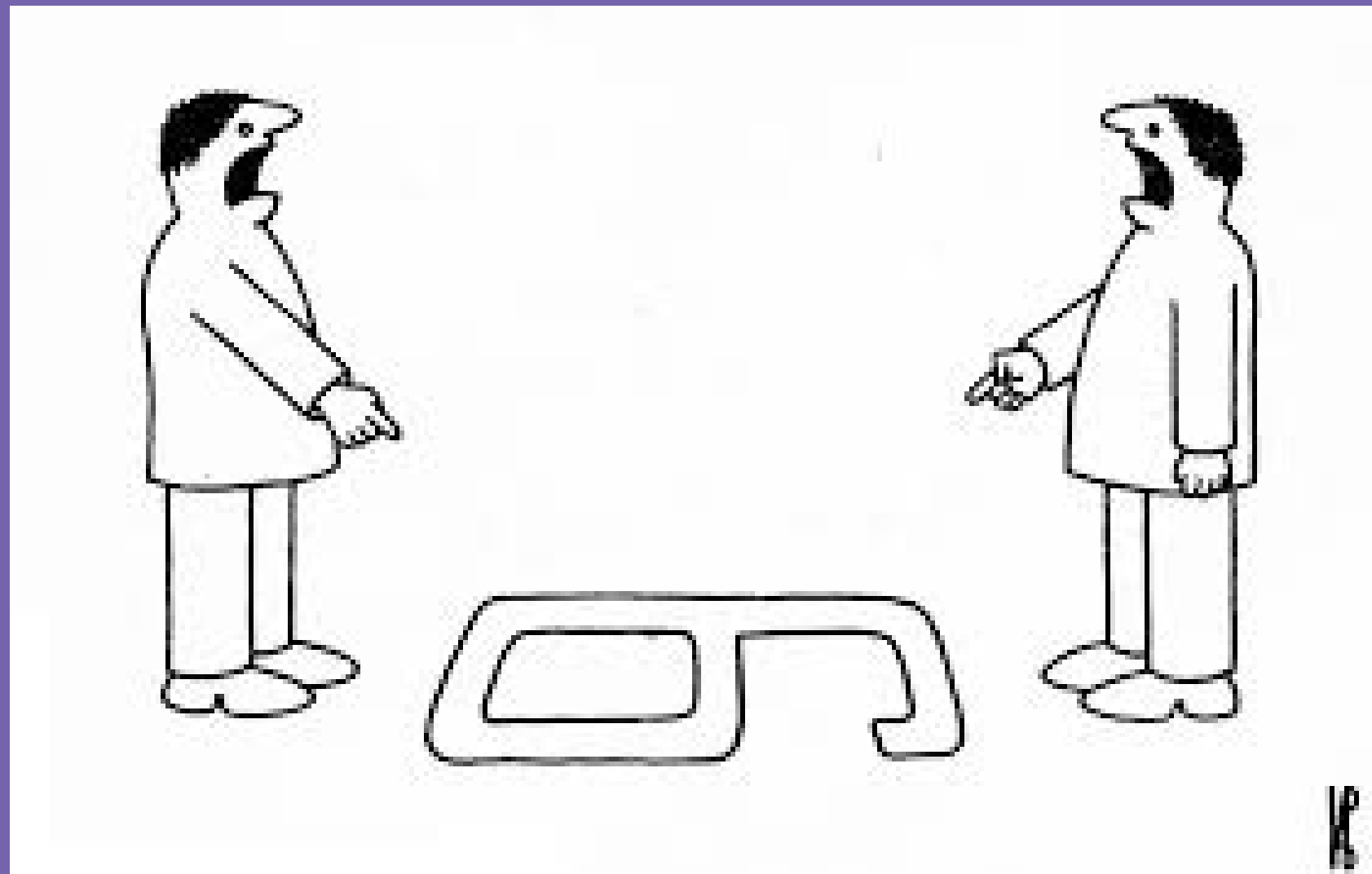
будьте відкритими до нових свідчень, навіть якщо вони конфліктують з вашими попередніми поглядами

розв'яуйте проблеми, для яких не існує відомих, добре відпрацьованих підходів або шляхів їх розв'язання

виходьте за рамки поверхових структур конкретного прикладу, щоб зрозуміти принципи, що лежать в основі

Тест

Тест

КВАДРАТ ДЕКАРТА

(ЯК ШВИДКО ПРИЙНЯТИ РІШЕННЯ)

ЩО БУДЕ,
ЯКЩО ЦЕ
ВІДБУДЕТЬСЯ?

ЩО БУДЕ,
ЯКЩО ЦЕ
НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ?

ЧОГО **НЕ** БУДЕ,
ЯКЩО ЦЕ
ВІДБУДЕТЬСЯ?

ЧОГО **НЕ** БУДЕ,
ЯКЩО ЦЕ
НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ?

УКРАЇНСЬКОЮ ПЕРЕКЛАДЕНА WEMAYKOM.COM.UA

КРЕАТИВНІСТЬ / УЯВА

Запитання для обговорення

- Що для вас означає бути креативною/креативним?
- Коли ви відчуваєте себе найбільш креативною/креативним у вашому житті поза роботою?
- Коли ви відчуваєте себе найбільш креативною/креативним у роботі?

Розгляньте та порівняйте тлумачення креативності з різних джерел. Визначте ключові слова, а також схожість та розбіжності у визначеннях.

1

Творча діяльність, змодельована так, щоб досягти результатів, які є як оригінальними, так і цінними.

DfEE, 1999

2

Креативність – це стан розуму, коли всі наші інтелектуальні здібності працюють разом. Вона включає бачення, мислення та інновації. Хоча креативність частіше проявляється у мистецтві, вона може бути продемонстрована і в будь-якому шкільному навчальному предметі або в будь-якому аспекті життя.

Craft, A, Jeffrey, B and Leibling, M, 2001

3

Креативність – це здатність генерувати та розповсюджувати оригінальні ідеї та цінувати природу краси. Вона плекає уяву, інновації та естетичні відчуття.

Price-Mitchell, M, PhD Edutopia, 2015

4

Креативність – це здатність створити продукт, який є новітнім (тобто оригінальним, несподіваним) і водночас доречним (тобто корисним, адаптивним, зважаючи на складність завдання).

Sternberg, R and Lubbart, J, 1999

1. Формування уяви, духу допитливості та діалогу

Учителі можуть заохочувати допитливість, генерування ідей та уяву, ставлячи стимулюючі запитання на кшталт: «А якщо?», «Чому?», «Що станеться, якщо?», які спонукають до діалогу та дослідження.

Уяву можна розвивати й за допомогою тривалої рольової гри, під час якої відбувається вивчення питань з певного погляду, експериментування з ідеями та варіантами. Так вчитель моделює можливісні мислення, що є вирішальним елементом креативності. Розпочинаючи урок або серію уроків з викликів, відкритого глибокого запитання або низки запитань, найімовірніше спонукати учнів до креативності, а ніж із підготовленого твердження про те, що має бути вивчене на уроці.

2. Моделювання можливісного мислення

Якщо вчителі представляють себе джерелом всіх знань, то молодь не відчує й не зрозуміє складність креативного процесу. Якщо вчителі справді ставлять дослідницькі запитання і діляться з учнями тим, як вони самі долають блоки або моменти невизначеності, то у молоді розвинеться чітке відчуття того, що передбачає креативність. Цей креативний процес можна було б реалізувати через, наприклад, написання та редагування листа або статті, вивчення того, як творчо користуватись новим програмним забезпеченням або технологією, експериментування зі створенням продукту. Зрештою можна поставити учням запитання таким чином: «Я не впевнена/ий, що станеться, якщо ми спробуємо зробити це так. Подивимось?»

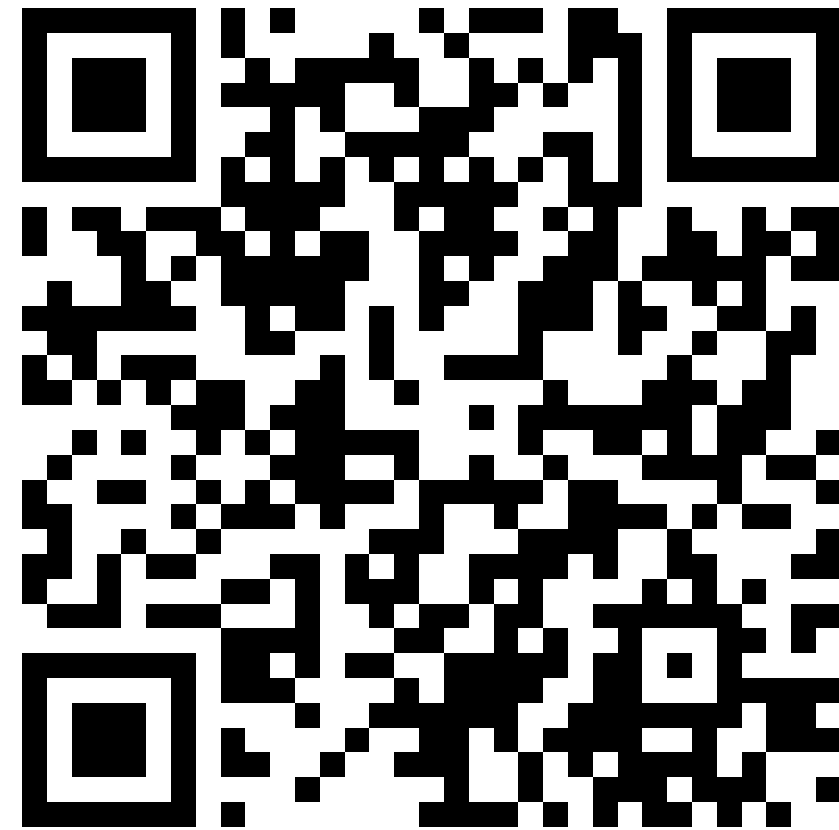
3. Ставлення до учнів як до партнерів і співконструкторів учіння

Учні мають залучатися до прийняття рішень. Їм необхідно критично рефлексувати над своїм власним прогресом, особистим та творчим розвитком. Учителі, які навчають креативності, пропонують час, простір, заохочення і, коли необхідно, чутливі, підтримуючі, але критичні відгуки. Вони знають, коли треба втрутитись, а коли відступити й дозволити учням вивчати ідею, поняття або процес. Створення простору для креативності таким чином іноді може бути схожим на відмову від контролю, але, через те що вчителі стають більш впевненими та знайомими з процесом, вони бачать, що рівень навченості учнів швидко зростає в контексті підтримуючого запитування та турботи.

4. Підтримка прийнятних ризиків

Креативний процес передбачає можливість зануритись у завдання і сприяє виникненню рішень. До цього потрібно додати готовність ризикувати, уявляти проблеми заново та шукати нові рішення. У креативному процесі можуть траплятись і невторовані дороги, тому він потребує середовища, де учням дозволено робити помилки, рефлексувати над ними та вчитися на них.

Психодіагностика

СПІВПРАЦЯ / СПІЛКУВАННЯ

Запитання

- Які ключові вміння потрібні педагогам для того, щоб сприяти спілкуванню і співпраці в освітньому процесі?
- Чи можлива співпраця без спілкування?
- Чи можливе спілкування без співпраці
- ІКТ позитивно чи негативно позначаються на вміннях спілкуватись / співпрацювати?
- Яким чином правила ведення бесіди/дискусії можуть сприяти розвитку ключових умінь? (чи встановлюєте ви такі правила?)

Форми співпраці

ланцюг

"зірка"

"мережа"

Л.С.Виготський і колаборативне навчання

Правила ведення дискусії

№	Правило	Користуюся	Бажаю додати
1.	Ми обговорюємо всі проблеми разом.		
2.	Ми уважно й активно слухаємо один одного.		
3.	Ми просимо кожного висловлюватися по черзі.		
4.	Ми продумуємо уточнюючі запитання.		
5.	За потреби ми ввічливо перепитуємо під час висловлювання однокласників.		
6.	Ми просимо аргументувати думки.		
7.	Ми готові змінити власну думку на слушнішу.		
8.	Ми ретельно обмірковуємо висловлення однокласників, перш ніж запитати або прокоментувати.		
9.	Ми працюємо групою задля досягнення згоди. Ми поважаємо ідеї один одного.		
10.	Ми гарантуємо всім учасникам групи можливість висловитися.		
11.	Ми розглядаємо всі можливі способи розв'язання проблеми, перш ніж ухвалити рішення щодо спільної стратегії групи.		
12.	Ми всі поділяємо відповідальність за ухвалені рішення.		

Інтерактивний глосарій: професійна комунікація викладача

Психодіагностика КОС

Запитання для обговорення

- Навіщо нам потрібно усвідомлювати глобальні проблеми?
- Під час вивчення яких предметів можна використати теми глобальної усвідомленості і ризиків?
- Розвитку яких ключових умінь сприятиме обговорення цих тем?

ГРОМАДЯНСЬКІСТЬ

**Громадянськість як уміння розв'язування питань сталого розвитку людини та навколишнього середовища в дусі взаємоповаги та відкритого діалогу*

Теми для обговорення:

глобальна усвідомленість - це піклування про планету;
соцмережі допоможуть розвинути глобальну усвідомленість;
вивчення мови сприяє розвитку глобальної усвідомленості

Концепція розвитку громадянської освіти в Україні

ЛІДЕРСТВО / РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Розгляньте тлумачення лідерства та розвитку особистості, запропоноване Британською Радою.

Поняття лідерства та розвитку особистості за версією Британської Ради

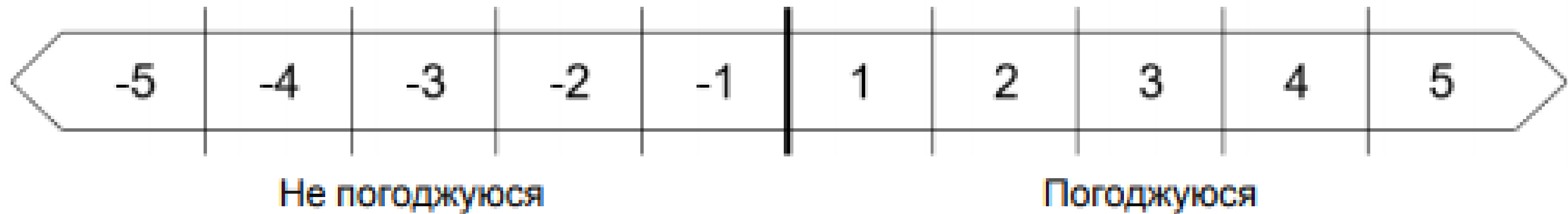
Чесність, управління, саморегуляція та відповідальність, наполегливість, співпереживання за внесок у безпеку та користь інших, впевненість у собі, право голосу учнів, стійкість, особисте здоров'я та добробут, кар'єрні та життєві уміння та уміння вчитися/учіння впродовж усього життя.

Разом із колегами з'ясуйте, хто у вашій школі та ширшій громаді є лідерами, хто вчиться, а хто не належить до цих двох категорій.

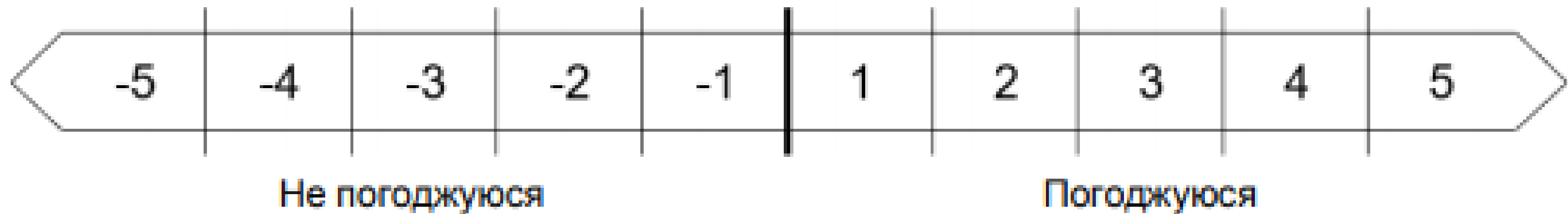
Ті, хто керують (лідери)	Ті, хто вчиться	Інші

За шкалою від -5 до 5 визначтеся, до якої міри ви згодні чи не згодні з такими твердженнями:

1. Будь-хто може бути лідером.

2. Кожен постійно вчиться.

ЛІДЕРСТВО / РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Як влучно зазначив Дуайт Д. Ейзенхауер:

«Лідерство - це мистецтво спонукати людей робити те, що вам потрібно, та ще й тому, що вони хочуть зробити це».

алгоритм:

Розвивайте силу характеру і боріться з недоліками

Будьте оптимістами і діліться своїм життєлюбством

Поринайте з головою в те, чим ви зайняті

Будьте ініціативними

Вчіться спілкуватися

Беріть відповідальність на себе

Психодиагностика

ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ

Уявіть собі аквалангіста, який в одному лише гідрокостюмі може трохи зануритись у море. Одягнувши маску, він може побачити більше під водою навколо себе. А з повітряним балоном він може зануритись ще глибше і побачити те, про що й гадки не мав...

Запитання для обговорення

Як ця історія стосується ключових умінь?

Проведіть аналогію між аквалангістом, глибинним навчанням і цифровою грамотністю

Що для вас означає жити в цифровому середовищі?

Цифрова грамотність – це здатність розуміти, як цифрові технології можуть бути змістовно використані задля ефективного навчання. Це також уміння знаходити, організовувати, розуміти, оцінювати, аналізувати інформацію; спілкуватися та співпрацювати; а ще й ефективно конструювати та застосовувати знання й інформацію, використовуючи нові технології.

Запитання для обговорення:

Що потрібно педагогам для ефективного впровадження цифрових технологій в освітній процес?

УВУПО І ГО ТОЛОКА ЯК ПЛАТФОРМИ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

1

ОНЛАЙН
КУРСИ 30
ГОД.

2

ДИСТАНЦІЙН
І МОДУЛІ

3

ВЕБІНАРИ

4

АЛЬТЕРНАТИ
ВНІ ФОРМИ
(МАРАФОНИ
/ФЛЕШ/
КУРСИ/
ІНТЕНСИВИ)

УВУПО

<http://uvu.org.ua/>

ГО ТОЛОКА

<http://toloka.org.ua/>

УВУПО

Ключові вміння 21-го століття: реалізація в Новій українській школі

дистанційний курс 30 год. / 1 ЄКТС

Ярослава Швень,
кандидат психологічних
наук, доцент, сертифікований тренер
з розвитку ключових умінь проекту
British Council & МОН

ГО ТОЛОКА

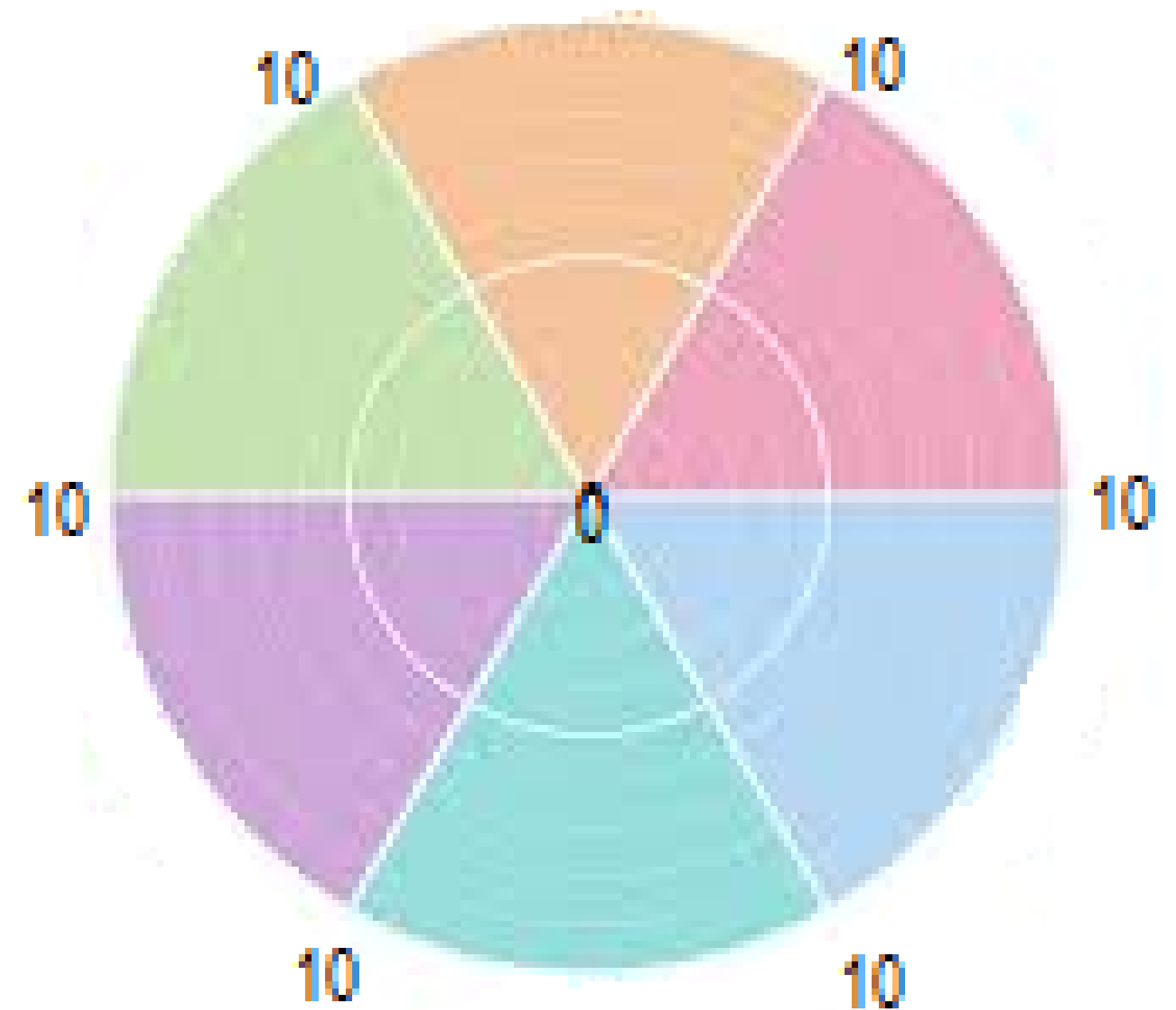
Програма вебінару «Марафон як технологія освіти дорослих у системі неформальної освіти: практичний аспект»

Програма дистанційного модуля «Особливості проведення марафону в системі неформальної освіти дорослих»

Практикум

1. Критичне мислення / розв'язування проблем
2. Креативність / уява
3. Спілкування / співпраця
4. Громадянськість
5. Лідерство / розвиток особистості
6. Цифрова грамотність

Практикум

Існує легенда:

Йшов по дорозі чернець-буддист, а назустріч йому солдат. «Не пропущу тебе, – каже солдат, – поки не відповіси на три питання:

**хто ти такий,
куди йдеш,
навіщо?».**

Чернець задумався, а потім запитав солдата: «Скільки тобі платять? Я буду платити тобі вдвічі більше, якщо ти щодня ставитимеш мені ці питання!».

Ми ж зможемо відповісти на них за допомогою «Колесо ключових умінь», а потім приймемо рішення і почнемо діяти.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

Фейсбук

Швень Ярослава

Агенти змін освіти дорослих

Український відкритий університет

післядипломної освіти

Кафедра філософії і освіти дорослих

ГО Толока

е-мейл

zolotaslava@ukr.net

Будьмо натхненними і надихаймо інших!:)

